

RAUDĖNŲ APYLINKĖ

Tai labiausiai nuo rajono centro nutolusi apylinkė (iki Šiaulių — 40 km), priklausanti etnografinėi Žemaitijai. Čia daug miškų ir durpynų.

Prie Šiaulių—Palangos plento įsikūręs Raudėnų kaimas (13 km į vakarus nuo Kuršėnų) — apylinkės ir Raudėnų tarybinio ūkio centrinė gyvenvietė. Veikia devynmetė mokykla, biblioteka. Netoliese — geležinkelio stotis.

Šiaurinėje Raudėnų pusėje — Gelžės pelkė. Per kaimą srūva Raudos upelis. Nuo jo ir kaimo vardas. Rauda įteka į Ventos intaką Žižmą.

Senovėje Raudėnuose buvo karališkasis dvaras. 1550 m. prie jo pastatyta koplyčia, o 1611 m. — bažnyčia. Šalia dvaro išaugęs kaimas minimas nuo XVI a. XIX a. pr. čia buvo įkurta mokykla. Daug žmonių sutraukdavo kaime vykę prekymečiai.

Šio ir gretimų kaimų žemdirbiai anksti pradėjo kovoti dėl geresnio gyvenimo. 1918 m. Raudėnuose įkurtas valsčiaus darbo žmonių atstovų revoliucinis komitetas.

1923—1936 m. Raudėnai buvo valsčiaus centras.

1798—1799 m. Raudėnuose gyveno žymus mūsų botanikas J. Pabrėža. Jis labai domėjosi apylinkių gamta, rinko herbarą, užrašinėjo liaudies kūrybą. Paskutinius savo gyvenimo metus Raudėnuose praleido rašytojas, publicistas, laikraščio „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga“ steigėjas ir redakto-

rius, blaivybės propaguotojas Dėdė Atanasas (tikr. K. Pakalniškis). Jo palaikai ilsisi Raudėnų kapinėse.

Apylinkei priklauso ir Paežerių tarybinis ūkis, kurio senoji Juozapavos gyvenvietė (10 km nuo Kuršėnų) įsikūrusi šiaurinėje Paežerių ežero pakrantėje. Iš ežero išteka Ventos intakas Akmena. Prie gyvenvietės prieina Paežerių miškas. Rytinėje ežero pakrantėje — centrinė ūkio gyvenvietė Dirvonėnų kaimas, kuriame yra vidurinė mokykla.

Prie Dirvonėnų kryžkelės stovi savitas paminklas — ant postamento užkeltas tarybinio tanko T-34 bokštelis. 1944 m. spalio

Raudėnų kraštotyros muziejelis